

KAPCSOLÓDÓ TERÜLETEK

Kiadói tevékenység

03/276

BONN, Maria S.: A case study in library-based scholarly publishing: the University of Michigan Library's Scholarly Publishing Office = New Rev.Inf.Netw. 8.vol. 2002. 69-80.p.

A könyvtár mint tudományos kiadó: esettanulmány a University of Michigan könyvtárának gyakorlatából

Egyetemi könyvtár; Esettanulmány [forma]; Kiadói tevékenység -könyvtárban

A University of Michigan könyvtára szükségesnek látta, hogy a korábbinál nagyobb szerepet vállaljon a tudományos kiadás területén, alternatívát nyújtson a kereskedelmi vállalkozásokkal szemben az oktatók számára. Szellemi és gazdasági tekintetben kedvezőbb, autonómiát biztosító modellek kialakítását tűzték ki célul.

A kiadói részleg (Scholarly Publishing Office, SPO) mint szolgáltatás 2002-től az egyetemi könyvtár szervezetében kapott helyet. A kiadási tevékenység megújításában a könyvtár digitalizálási szolgáltatása és annak infrastruktúrája is szerepet kapott.

Megalakulása óta az SPO oktatási-tanulási projekteken vett részt, elektronikus publikálási modelleket fejlesztett ki, és gyártási eszközök létrehozásával foglalkozott. Tevékenysége során a könyvtár állományfejlesztési-kiválasztási és digitalizálási elveit és törekvéseit is szem előtt tartja. Az SPO-t négy szakember működteti: az igazgató, egy elektronikus publikálási, egy programozó és egy inter-fész-tervező szakember. Feladatköre öt tevékenység-

gi területet fog át: 1) elektronikus kiadási szolgáltatást nyújt az egyetem számára, 2) színvonalas kiadási projekteket indít, 3) együttműködik kereskedelmi és non-profit kiadókkal, 4) eszközöket fejleszt ki az e-publikálás céljaira, melyeket mások is hasznosíthatnak, 5) felméri a lehetőségeket a könyvtár gyűjteményének publikálására.

Jelenleg 25, különböző célú és volumenű kiadási projekt van folyamatban. Egy korai projekt a *The Michigan Quarterly Review* című irodalmi folyóirat eddig megjelent negyven évfolyamának digitalizálása. – Az *Encyclopedia of Diderot and d’Alembert Collaborative Translation Project* a 18. századi enciklopédia szócikkeinek (összesen 70 ezer tétel) jó minőségű fordításait gyűjti össze oktatási célra a világ minden tájáról, és azokból teljes szövegű adatbázist épít. Ennek nyomtatott változatát nem tervezik előállítani, de a rekordokat összekapcsolják az eredeti francia szöveggel, amely a University of Chicago ARTFL projektje keretében lesz online elérhető. – Az SPO koordinátorként bekapcsolódott az *American Council of Learned Societies History Ebook* projektjébe, amely a tudományos kiadók együttműködése keretében a szakmai monográfiák jövőjét kutatja. Egyrészt több száz nyomtatott könyv digitális változatát állítják elő, másrészt 85 új művet adnak közre elektronikus formátumban. Az egyik legjelentősebb projekt ezen belül az *Early English Books Online Text Creation Partnership*, amelynek keretében a University of Michigan könyvtára más tudományos könyvtárakkal és üzleti vállalkozásokkal együttműködve 1473 és 1700 közötti régi és ritka könyvek teljes szövegű adatbázisát állítják elő. Olyan művek válnak ezáltal nyilván-

nosan elérhetővé, amelyek eddig legfeljebb csak térítésért voltak hozzáférhetőek mikrofilmen.

Hasonló tevékenység sok egyetemi könyvtárban folyik, sok esetben az oktatók aktív részvételével. Céljuk olyan magas színvonalú elektronikus publikációk létrehozása, amelyek nyomon követhetők, funkcionálisak, könnyen elérhetőek és gazdaságosan előállíthatóak. A könyvtárak új szerepköre számos kérdést vet fel, sok egyéb mellett azt is, hogy ki finanszírozza ezt az új tevékenységet, mire célszerű koncentrálni, milyen együttműködésre és koordinációra van szükség más hasonló vállalkozásokkal.

(Hegyközi Ilona)

Az ismertettett cikkek forrásai:

ABI-Tech. – Abi Technik (DE)

Am.Libr. – American Libraries (US)

Bibliografía – Bibliografía (RU)

Biblioteka – Biblioteka (RU)

Bibliotekarz – Bibliotekarz (PL)

Bibliotheksdienst – Bibliotheksdienst (DE)

Boll.AIB – Bolletino Associazione Italiana Biblioteche (IT)

Bottom Line – Bottom Line (US)

BuB – BuB Forum für Bibliothek und Information (DE)

Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)

Coll.Res.Libr. – College and Research Libraries (US)

Ctenář – Ctenář

Documentaliste – Documentaliste (FR)

El.Libr. – The Electronic Library (I)

IFLA J. – IFLA Journal (I)

Inf. Outlook – Information Outlook (US)

Inf.Technol.Libr. – Information Technology and Libraries (US)

Information – Information. Wissenschaft & Praxis (DE)

INSPEL – INSPEL (I)

Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)

J.Acad.Libariansh. – The Journal of Academic Librarianship (US)

J.Am.Soc.Inf.Sci.Technol. – Journal of the American Society of Information Science and Technology (US)

J.Doc. – Journal of Documentation (GB)

J.Internet Cat. – Journal of Internet Cataloging (I)

Kirjastoletti – Kirjastoletti (FI)

Kni nica – Kni nica (SK)

Libr.Hi Tech. – Library Hi Tech (US)

Libr.J. – Library Journal (US)

Libr.Rev. – Library Review (GB)

Libri – Libri (I)

Mousaion – Mousaion (ZA)

Naučn.-Teh.Inf. – Naučno-Tehnička Informacija (RU)

Naučn.Teh.Bibl. – Naučne i Tehničke Biblioteki (RU)

New Rev.Child.Lit.Libariansh. – The New Review of Children's Literature and Librarianship (GB)

New Rev.Inf.Netw. – The New Review of Information Networking (GB)

Online Inf.Rev. – Online Information Review (I)

Ref.User Serv.Q. – Reference & User Services Quarterly (US)

Rev.Esp.Doc.Cient. – Revista Española de Documentación Científica (ES)

Ser.Libr. – The Serials Librarian (US)

Slav.East Eur.Inf.Res. – Slavic & East European Information Resources (US)

Synopsis – Synopsis (NO)

Z.Bibliothekswes.Bibliogr. – Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie (DE)

Útmutató a Könyvtári Figyelő szerzői és közreműködői számára

- ☉ **A lap célja:** a magyar könyvtár- és tájékoztatástudomány elméletével és gyakorlatával foglalkozó eredeti tanulmányok közzétevése, kiegészítve a külföldi könyvtártudományi fejleményeket bemutató rovatokkal.
- ☉ **Műfajok, terjedelmek:** eredeti tanulmányok (20-25 A/4-es oldal), az ennél hosszabb tanulmányokat több részben jelentjük meg, szemle tanulmányok (10-20 A/4-es oldal), tömörítések, fordítások (5-15 A/4-es oldal), recenziók (3-6 A/4-es oldal), referátumok (1-2 A/4-es oldal). A megadott terjedelemtől a szerkesztővel megegyezve, el lehet térni.
- ☉ **Szövegszerkesztővel** készült kéziratokat e-mailben (csatolt fájlként) vagy mágneslemezen lehet küldeni (a lemezt visszaküldjük). A formázás nélkül írt szöveget tudjuk a legkönnyebben használni; a címhierarchiát számozással célszerű jelölni. Idézeteket, neveket, fontosnak ítélt részleteket lehet kurziválni. Jó, ha a mondanandó áttekinthetősége érdekében alcímekkel tagolják a szöveget. A rövidítések, betűszók feloldását az első előfordulásuk után kérjük megadni. A gépelt kéziratokat egy példányban 25 soros (50-52 betűhelyes, kettes sortávolságú) A/4-es oldalon, folyamatos oldalszámozással, egy példányban kérjük benyújtani.
- ☉ **Javítás, tipográfia:** a szerkesztőség stiláris és nyelvhelyességi szempontok alapján javíthatja a kéziratokat, a tartalmat érintő változtatást csak a szerző jóváhagyásával lehet végrehajtani. Az írások tipográfiai kialakítását a szerkesztőség végzi el, a szerző kérheti a betördelt cikket korrekktúrára.
- ☉ **Illusztrációk:** illusztrációkat (ábrák, táblázatok, grafikonok stb.) a kézirat mellékleteként kell beadni és a szövegben, a margón kell megjelölni a helyüket. Az ábrákat számozzák be (folyamatosan, arab számokkal) és adják meg az ábrafeliratot.
- ☉ **Tartalmi összefoglaló:** a Tanulmányok és a Kitekintés rovat írásaihoz az angol és német nyelvű rezümék elkészítéséhez kb. 10-15 mondatos tartalmi összefoglalást is kérünk mellékelni.
- ☉ **Irodalomjegyzék, hivatkozások:** A szövegben említett hivatkozások forrásait a cikk végén irodalomjegyzékben kell megadni Irodalom vagy Jegyzetek cím alatt. A szövegben a felső indexbe írják a hivatkozás számát. A lábjegyzetet csillaggal kérjük jelölni és az oldal alján lehet megadni. Ha 3-nál több a megjegyzések száma, folyamatos sorszámozással kérjük a jegyzeteket, de ilyenkor a cikk végén az irodalomjegyzékbe beépítve Jegyzetek cím alatt közöljük majd.

Folyóiratcikkre történő hivatkozás az Irodalomban:

1. ROCKMANN, I. M.: Coping with library incidents.
In: College and Research Library News, vol. 56. 1995. no. 7. pp. 456-457.

Vagy

1. TÓTH Gyula: Áttörések. A public library megjelenése, első térhódítása Magyarországon.
In: Könyvtári Figyelő. 1999. 45. évf. 2. sz. 223-235. p.

Könyvekre történő hivatkozásnál:

1. Magyar helyesírási szótár. A Magyar Tudományos Akadémia szabályai szerint.
Szerk. Deme László, Fábíán Pál, Tóth Etelka. Bp.: Akad. K., 1999. 587 p.
1. BATÁRI Gyula: Fejezetek a külföldi magyar sajtó történetéből. (1853-1920).
Bp.: OSZK, 1999. 88 p. (Az Országos Széchényi Könyvtár Füzetei, 12.)

Könyvrészletre történő hivatkozásnál:

2. MARX György: Az informatikai kultúra. In: Trendek magyar módra. Bp.: OMIKK, 1989. 116-126. p.

- ☉ **Honorárium:** A szerzőkkel felhasználási és megbízási szerződést köt a szerkesztőség, mely alapján a folyóirat szám megjelenése után tiszteletdíjat fizetünk. A felhasználással kapcsolatos részleteket a felhasználási szerződés tartalmazza. Támogatjuk a szerző által leszámított tiszteletdíj kifizetését is.
- ☉ **Szerzői jog:** amennyiben a folyóiratban közölt írások máshol is megjelennek, kérjük hivatkozzanak a folyóiratban történt közzétételre.
- ☉ **Tiszteletpéldány:** a Tanulmányok, Kitekintés, Könyvszemle, CD-ROM bemutató című rovatok szerzőit a folyóirat megjelenése után 1 tiszteletpéldány illeti meg.